

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 2Sžo/109/2014                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 6014200025                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 20.04.2016                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Elena Kováčová           |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2016:6014200025.1 |

## ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Kováčovej a členov senátu JUDr. Jozefa Hargaša a JUDr. Kataríny Benczovej, v právnej veci navrhovateľa: L., bytom F. XXX, F., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, Kancelária Žilina, so sídlom Národná 34, Žilina, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu sp. zn. 8471/2013 zo dňa 04. decembra 2013, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 28Sp/3/2014-50 zo dňa 23. septembra 2014, takto

### rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 28Sp/3/2014-50 zo dňa 23. septembra 2014, p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

### Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len ako „krajský súd“ alebo „súd prvého stupňa“) v zmysle § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil rozhodnutie odporcu, o nepriznaní nároku na poskytnutie bezplatnej právnej pomoci navrhovateľovi, nepriznal mu nárok na náhradu trov konania, ani požadované oslobodenie od súdnych poplatkov. Vzhľadom na procesný neúspech mu uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok.

V prejednávanej veci krajský súd postupom v zmysle tretej hlavy piatej časti O.s.p. preskúmaval rozhodnutie, ktorým odporca navrhovateľovi nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci v zmysle zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi v platnom znení (ďalej len „zákon 327/2005 Z. z.“). Odporca pri rozhodovaní o tom, či navrhovateľ spĺňa zákonnú podmienku preukázania, že sa jedná o žiadateľa ktorého príjem nepresahuje 1,4 násobok životného minima podľa osobitného predpisu a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojim majetkom v zmysle § 6 ods. 1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z. z., vychádzal z predložených dokladov za posudzované obdobie od mája 2013 do novembra 2013 a to z rozhodnutia Sociálnej poisťovne zo dňa

06. decembra 2012 týkajúce sa starobného dôchodku navrhovateľa a jeho manželky, zo zmluvy o nájme pozemkov na poľnohospodárske účely medzi vlastníkom pozemku - navrhovateľom ako prenajímateľom a užívateľom pozemku - Poľnohospodárske družstvo Predmier ako nájomcom, zo zmluvy o prenájme poľnohospodárskych pozemkov zo strany jeho manželky, z preukazov navrhovateľa a jeho manželky ako občanov s ťažkým zdravotným postihnutím. Z týchto dokladov odporca zistil, že navrhovateľ mal spolu s manželkou v mesiacoch máj 2013 až november 2013 započítateľný príjem v sume 790,20 € mesačne (starobné dôchodky navrhovateľa a jeho manželky) a súčasne, že navrhovateľ s manželkou mali príjem z prenájmu poľnohospodárskej pôdy 10,87 € ročne. Vzhľadom na to, že navrhovateľ nespĺňal základnú zákonnú podmienku, jeho žiadosti nebolo vyhovené.

Navrhovateľom včas podaným opravným prostriedkom žiadal napadnuté rozhodnutie odporcu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie s tým, aby mu bol následne ustanovený bezplatný právny zástupca na konanie pred Ústavným súdom SR. V dôvodoch opravného prostriedku namietal, že právna pomoc mu nebola poskytnutá z dôvodu, že jeho mesačný príjem a príjem jeho manželky presahuje 1,4 násobok životného minima pre 2 osoby, vytýkal však odporcovi, že sa podrobne nezaoberal tým, že obaja s manželkou sú ťažko zdravotne postihnutí, čo zvyšuje ich životné náklady najmä v oblasti nákupu liekov. Poukázal na to, že zrejme tvorcovia zákona č. 327/2005 Z. z. dostatočne nebrali do úvahy príslušné ustanovenia Ústavy Slovenskej republiky a Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako i Všeobecnú deklaráciu ľudských práv schválenú OSN z 10. decembra 1948.

Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia posudzoval v zmysle § 6 ods. 1, 2 zákona č. 327/2005 Z. z. v spojení s § 6a ods. 1, 2 a v spojení s § 6b ods. 2 tohto zákona a v potvrdzujúcom rozsudku uviedol, že navrhovateľ nespĺňa podmienku poskytnutia právnej pomoci bez finančnej účasti ani s finančnou účasťou, pretože jeho príjem spolu s príjmom spoločne posudzovanej osoby presahuje 1,6 násobok sumy životného minima, teda čiastku 538,05 € pre dve posudzované osoby a celkový započítateľný príjem je vo výške 790,20 € mesačne. Ako žiadateľ teda nespĺňa podmienku materiálnej núdze, ktorá je nevyhnutným predpokladom priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci. Dôvody odvolania navrhovateľa vyhodnotil ako nedôvodné a právne irelevantné, s poukazom na to, že pokiaľ je nespokojný s konštrukciou samotného zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi, ide o skutočnosť, ktorá neprináleží na riešenie súdu v rámci preskúmania zákonnosti rozhodnutia, ako aj že v danej veci sa nemohol zaoberať a ani posudzovať vec v zmysle toho, že v predchádzajúcich konaniach mu zo strany súdov a iných orgánov bolo poskytované bezplatné právne zastúpenie.

Výrokom toho istého rozsudku krajský súd nepriznal navrhovateľovi oslobodenie od platenia súdneho poplatku požadované v zmysle § 138 O.s.p., keďže navrhovateľ mal spolu s manželkou pravidelný príjem predstavujúci dávku dôchodkového zabezpečenia - starobný dôchodok spolu vo výške 790,20 € mesačne, v čestnom vyhlásení navrhovateľ uviedol, že jeho úvery v banke predstavujú čiastku 663,83 € s mesačnou splátkou 33,34 € a deklaroval aj iné úvery od iných osôb ako banky, ako úvery od troch osôb, čiastkami po 663,83 €, avšak bez uvedenia mesačných splátok. Zohľadnil aj to, že navrhovateľ podal opravný prostriedok napriek tomu, že nebolo sporné, že nespĺňa podmienku hmotnej núdze, a teda že nie je oprávnenou osobou na poskytovanie bezplatnej právnej pomoci v zmysle zákona č. 327/2005 Z. z..

Vzhľadom na to, že navrhovateľ nebol v konaní úspešný, stal sa podľa zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch poplatníkom podľa § 2 ods. 4, a preto krajský súd rozhodol aj o povinnosti zaplatiť súdny poplatok vo výške stanovenej sadzobníkom súdnych poplatkov v položke 10 písm. b/.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p.. Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal z dôvodu, že bol v konaní neúspešný.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ. Žiadal, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 23. septembra 2014, č. k. 28Sp/3/2014 - 50 zrušil v celom rozsahu a vec mu vrátil na nové konanie. Súčasne žiadal o odpustenie od súdnych

poplatkov a tiež žiadal priznať náhradu trov konania.

V dôvodoch odvolania navrhovateľ uviedol, že krajský súd rozhodol podľa zákona č. 327/2005 Z. z., ale v rozpore s ustanovením čl. 12 ods. 1, 2, 4, čl. 13 ods. 1 písm. a/, ods. 3 a ďalších Ústavy Slovenskej republiky, čl. 13 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 1 ods. 1, 2 Protokolu čl. 12 k Dohovoru, čl. 2 ods. 1, 2, čl. 7, čl. 8, čl. 30 Všeobecnej deklarácie ľudských práv OSN a medzinárodnej zmluvy OSN o zákaze diskriminácie ľudí so zdravotným postihnutím, dôvodiac, že boli porušené jeho práva zaručené vyššie uvedenými ustanoveniami Ústavy Slovenskej republiky a medzinárodných zmlúv EÚ a OSN. Poukázal na judikatúru vzťahujúcu sa k oslobodzovaniu od súdnych poplatkov. Dôvodil, že v iných konaniach za tých istých podmienok bol oslobodený od súdnych poplatkov v celom rozsahu a boli mu pridelovaní aj bezplatní právni zástupcovia. Uviedol, že ak všeobecný súd rozhodol v zásade v identických veciach na základe analogických skutkových zistení s diametrálne odlišným výsledkom a svoj názorový posun primeraným spôsobom neodôvodnil, je jeho rozhodnutie v rozpore s ústavou chráneným princípom právnej istoty a porušuje právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 45 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Odporca v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa navrhoval napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Centrum právnej pomoci je štátna rozpočtová organizácia zriadená zákonom č. 327/2005 Z. z., ktorá poskytuje právnu pomoc v zákonom špecifikovaných prípadoch s poukazom na to, že jednou z podmienok poskytnutia právnej pomoci Centrom právnej pomoci je materiálna núdza žiadateľa, pričom pri rozhodovaní o nároku na právnu pomoc sa posudzuje aj otázka zrejmej bezúspešnosti sporu a hodnoty sporu. Úspešným žiadateľom v konaní o priznanie nároku na právnu pomoc môže byť iba ten, kto súčasne preukáže splnenie všetkých troch podmienok. V prejednávanej veci Centrum postupovalo podľa zákona č. 327/2005 Z. z. v platnom znení a na základe predložených dokladov o príjmoch a majetkovej situácii navrhovateľa zistilo, že navrhovateľ nespĺňa zákonom stanovenú podmienku a to stav materiálnej núdze s poukazom na započítateľný príjem navrhovateľa a jeho manželky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [www.nsud.sk](http://www.nsud.sk) (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 vetou prvou O.s.p. a § 211 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nie je možné priznať úspech.

Predmetom odvolacieho konania v preskúmvanej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd prvého stupňa potvrdil napadnuté rozhodnutie odporcu správneho orgánu, ktorým rozhodnutím navrhovateľovi nebol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci, nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov, nepriznal nárok na náhradu trov konania navrhovateľa a zároveň bol procesne neúspešný navrhovateľ zaviazaný na zaplatenie súdneho poplatku. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v opravnom prostriedku a žiadosti navrhovateľa a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu správneho orgánu.

Predmetom preskúmvacieho konania v danej veci je v prvom rade rozhodnutie odporcu, ktorým podľa ust. § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. navrhovateľovi nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci.

Senát odvolacieho súd dáva do pozornosti, že úlohou súdu pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti tretej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (§§ 250l a nasl. O.s.p.) je posudzovať, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových

podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 246c ods. 1, veta prvá O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd po vyhodnotení odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu v časti správnosti záverov o nepriznaní nároku na bezplatné právne zastúpenie a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov vo veci samej spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku.

Z predloženého spisového materiálu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis zistil, že medzi účastníkmi konania v preskúmvanej veci skutkový dej nie je sporný, avšak medzi účastníkmi ostalo predovšetkým sporné posúdenie skutkových zistení ohľadne splnenia podmienok pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci, keď navrhovateľ tvrdil, že neprihliadnutie na jeho zdravotné postihnutie pri posudzovaní jeho hmotnej núdze je diskriminačné s poukazom na Ústavu Slovenskej republiky, Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd a medzinárodné predpisy EÚ a OSN.

Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Z uvedeného článku ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. V právnej praxi preto môže v činnosti orgánov aplikujúcich právo dochádzať k situácii, že prameň práva, ktorý je vo formálnom súlade s ústavou nie je interpretovaný ústavne konformným spôsobom, pričom orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 Ústavy Slovenskej republiky) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva a Európskej únie.

Spor o zákonnosť napadnutého rozhodnutia odporcu medzi účastníkmi konania v preskúmvacom konaní spočíva práve v ústavnej konformnosti výkladu právnej úpravy ustanovujúcej nárok žiadateľa na poskytnutie právnej pomoci.

Senát odvolacieho súdu dáva do pozornosti, že čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky je kumulatívnou

právnou normou, ktorá na konanie štátnych orgánov okrem požiadavky na konanie v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon vyžaduje súlad s ústavou a jej medzami. Tomu zodpovedá i čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov (založený na rešpektovaní dikcie zákona) je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov.

Vplyvom ústavy dochádza k vsunutiu jej obsahovo-hodnotových vlastností do všeobecných pojmov zákona tak, aby bol zabezpečený ústavne konformný výklad. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je súčasťou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Práve tu je ťažisko činnosti správneho súdnictva, pretože dikcia zákona nemôže byť interpretovaná izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje.

Účelom zákona č. 327/2005 Z. z. je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v azylových veciach alebo v konaní o administratívnom vyhostení podľa osobitného predpisu a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov (§ 1).

Zákon č. 327/2005 Z. z. ustanovuje podmienky poskytovania právnej pomoci, postup fyzických osôb a príslušných orgánov v konaní o nároku na priznanie právnej pomoci a inštitucionálne zabezpečenie poskytovania právnej pomoci (§ 2).

Podľa § 6 ods. 1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z. z. o bezplatnej právnej pomoci, fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom (§ 2 zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 372/2004 Z. z.) a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom.

Podľa § 6a ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. o bezplatnej právnej pomoci, ak príjem fyzickej osoby presahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a súčasne nepresahuje 1,6-násobok uvedenej sumy a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, má právo na poskytnutie právnej pomoci určeným advokátom alebo centrom pri splnení podmienky finančnej účasti vo výške 20 % trov právneho zastúpenia podľa osobitného predpisu; splnenie podmienok podľa § 6 ods. 1 písm. b/ a c/ tým nie je dotknuté. Ustanovenie § 6 ods. 2 sa použije primerane.

Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci (ďalej len „konanie“) sa začína podaním písomnej žiadosti doloženej dokladmi preukazujúcimi skutočnosť uvedené v žiadosti, ktorú podáva žiadateľ na tlačive. Doklady preukazujúce, že sa žiadateľ nachádza v stave materiálnej núdze, nesmú byť staršie ako tri mesiace. Žiadosť musí obsahovať meno a priezvisko žiadateľa, jeho trvalý alebo prechodný pobyt a rodné číslo. Na výzvu centra žiadateľ doplní v primeranej lehote určenej centrom ďalšie údaje a doklady týkajúce sa skutočností rozhodujúcich na posúdenie nároku na poskytnutie právnej pomoci, ktorá nesmie byť kratšia ako desať dní; centrum podľa možnosti zabezpečí doklady a iné potrebné údaje, ktorými disponujú štátne orgány, obce, notári a iné právnické osoby a fyzické osoby povinné poskytovať súčinnosť podľa tohto zákona.

Podľa § 25 ods. 1 zákon č. 327/2005 Z. z., na konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci a o súvisiacich nárokoch podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní (zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní - správny poriadok, v znení neskorších predpisov).

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. správneho poriadku, správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a

záujmy fyzických osôb a právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností.

Podľa § 32 ods. 1 správneho poriadku správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav vecí a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Prítom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

Podľa § 46 správneho poriadku rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu vecí a musí obsahovať predpísané náležitosti.

Z obsahu napadnutého rozhodnutia vyplýva, že dôvodom jeho vydania bola skutočnosť, že odporca ako správny orgán na základe priložených listinných dokladov mal za preukázané, že navrhovateľ ako žiadateľ nespĺnil podmienku ustanovenú v právnej norme § 6 ods. 1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z. z., v zmysle ktorej fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom (§ 2 zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 372/2004 Z. z.) a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, ktorá podmienka je nevyhnutným predpokladom na poskytnutie právnej pomoci v zmysle ust. § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z., s poukazom na to, že úspešným žiadateľom v konaní o priznanie nároku na právnu pomoc môže byť len ten, kto súčasne preukáže splnenie všetkých troch podmienok v zmysle citovaného § 6 ods. 1 uvedeného zákona.

Odporca v predmetnej veci posudzoval otázku materiálnej núdze navrhovateľa na základe jeho žiadosti o poskytnutie bezplatnej právnej pomoci a priložených dokladov deklarujúcich jeho sociálny a majetkový stav z hľadiska splnenia všetkých zákonných podmienok, čím postupoval v súlade s citovaným zákonným ustanovením. Vzhľadom k tomu, že z dokladov predložených navrhovateľom vyplynulo, že odpočítateľný príjem navrhovateľa ako žiadateľa a jeho manželky presahuje výšku 1,4 násobku životného minima pre dve plnoleté fyzické osoby a tiež 1,6 násobok životného minima pre dve plnoleté osoby v mesiaci podania žiadosti teda v novembri 2013 a v šiestich predchádzajúcich mesiacoch, dospel k správne mu záveru, že navrhovateľa nie je možné považovať za osobu v materiálnej núdzi majúcej právo na poskytnutie právnej pomoci v zmysle zákona č. 327/2005 Z. z..

Odvolací súd dáva do pozornosti navrhovateľovi, že odporca ako príslušný správny orgán, za účelom rozhodnutia o nároku fyzickej osoby na poskytnutie právnej pomoci musí skúmať splnenie všetkých zákonných podmienok ustanovených v právnej norme § 6 ods. 1, a teda sa musí zaoberať aj otázkou sociálneho a materiálneho stavu žiadateľa ako jednej zo zákonných podmienok na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, pretože bez splnenia tejto podmienky, nemožno žiadaný nárok na poskytnutie právnej pomoci priznať, aj keď žiadateľ ďalšie dve podmienky splnil.

Odvolací súd nemohol prihladnúť na námietku navrhovateľa, ktorou namietal, že krajský súd rozhodol v rozpore s ustanovením čl. 12 ods. 1, 2, 4, čl. 13 ods. 1 písm. a/, ods. 3 a ďalších Ústavy Slovenskej republiky, čl. 13 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 1 ods. 1, 2 Protokolu č. 12 k Dohovoru, čl. 2 ods. 1, 2, čl. 7, čl. 8, čl. 30 Všeobecnej deklarácie ľudských práv OSN a medzinárodnej zmluvy OSN o zákaze diskriminácie ľudí so zdravotným postihnutím, dôvodiac, že boli porušené jeho práva zaručené vyššie uvedenými ustanoveniami Ústavy Slovenskej republiky a medzinárodných zmlúv EÚ a OSN, keď ho krajský súd považoval za zdravého a uplatnil na neho ustanovenia zákona č. 327/2005 Z. z..

Zákonodarca v zákone o právnej pomoci upravuje predmet a rozsah právnej pomoci, ako aj podmienky jej priznania vo vzťahu k žiadateľom a pôsobnosť a úlohy orgánov verejnej správy pri rozhodovaní o žiadosti na poskytnutie právnej pomoci. Zákon sa vzťahuje nielen na ochranu zdravých fyzických osôb nachádzajúcich sa v materiálnej núdzi, ale z obsahu jeho právnej úpravy jednoznačne vyplýva, že sa vzťahuje na sociálne odkázané fyzické osoby, ktoré za splnenia zákonom ustanovených podmienok sa

nachádzajú v takej sociálnej, finančnej a majetkovej situácie, ktorá im neumožňuje zabezpečenie právnej pomoci na ochranu ich práv a právom chránených záujmov, teda aj osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Cieľom zákonodarcu je zabezpečiť reálny prístup k Ústavou Slovenskej republiky deklarovaným právam fyzických osôb a harmonizovať právo Slovenskej republiky s právom Európskeho spoločenstva všetkým fyzickými osobám, ktoré sa ocitli v materiálnej núdzi bez rozdielu, teda bez diskriminácie, založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie. Zákonodarca ustanovuje kritériá, podľa ktorých sa posudzuje oprávnenosť žiadateľov o právnu pomoc, aby sa predišlo jej zneužívaniu neoprávnenými osobami. Kladie základy inštitucionálneho zabezpečenia posudzovania žiadostí a samotného poskytovania právnej pomoci, zakotvuje postup pri žiadaní o poskytnutie právnej pomoci, rozhodovanie o jej poskytnutí a možnosť jeho preskúmania súdom. Materiálnu núdzu ustanovuje ako jednu z podmienok práva na poskytnutie právnej pomoci tak, že hranicu materiálnej núdze ustanovuje na úrovni 1,4 násobku sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a jej ďalšiu podmienku, že žiadateľ si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť svojim majetkom. Zákonodarca týmto zákonom súčasne splnil povinnosť transpozície smernice Rady č. 2003/8/ES z 27. januára 2003 na zlepšenie prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných sporoch ustanovením minimálnych spoločných pravidiel týkajúcich sa právnej pomoci pri takýchto sporoch (ďalej len „smernica“), a teda harmonizácie s právom Európskeho spoločenstva a Európskej únie. Štát žiadnym spôsobom negatívne nezasahuje do práva na súdnu a inú právnu ochranu. Práve naopak, preberá na seba pozitívny záväzok vo vzťahu k občanom v núdzi, a to v rozsahu, ktorý je prijateľný z hľadiska dlhodobej udržateľnosti, keďže by bolo neúnosné poskytovať právnu pomoc tohto druhu v absolútne všetkých prípadoch, t.j. bez stanovenia hranice odkázanosti a bez stanovenia rozsahu oblastí, v ktorých sa právna pomoc poskytuje (t.j. systémom „každému a vo všetkom“), pozitívny záväzok štátu, ktorý tento na seba dobrovoľne preberá, sa však vzťahuje na zabezpečenie uplatnenia práva na súde prostredníctvom priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci v obmedzených prípadoch.

Senát odvolacieho súdu z uvedených dôvodov nemohol prisvedčiť tvrdeniu navrhovateľa, že krajský súd v danej veci rozhodol vo vzťahu k jeho žiadosti diskriminačne a tým aj v rozpore s čl. 7 Všeobecnej deklarácie ľudských práv podpísanej v New York dňa 10. decembra 1948, v zmysle ktorej všetci sú rovní pred zákonom a majú právo na rovnakú právnu ochranu bez akejkoľvek diskriminácie. Všetci majú právo na rovnakú ochranu proti akejkoľvek diskriminácii, ktorá porušuje túto deklaráciu a proti akémukoľvek podnecovaniu takejto diskriminácie.

Senát odvolacieho súdu taktiež nemohol prisvedčiť tvrdeniu navrhovateľa, že krajský súd v danej veci rozhodol diskriminačne a tým v rozpore s čl. 6 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení Protokolov č. 3, 5 a 8, dojednaného v Ríme 04. novembra 1950 v spojení s ďalšími zmluvnými dokumentmi na tento Dohovor nadväzujúcimi, publikovaný v Zbierke zákonov pod č. 209/1992 Zb., v zmysle ktorých, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu a užívanie práv a slobôd priznaných týmto Dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Odvolací súd nemohol prihliadať ani na argumentáciu odporcu, pokiaľ poukazoval na iné rozhodnutia súdov. Odvolaciemu súdu sú známe rozhodnutia najvyššieho súdu, na ktoré odporca v odvolaní poukázal, a ktorými najvyšší súd rozhodoval v obdobnej veci. Odvolací súd však nemohol prihliadať na závery najvyššieho súdu uvedené v citovaných rozhodnutiach, pretože najvyšší súd v týchto rozhodnutiach ustálil svoj právny záver, vychádzajúc z konkrétnych okolností danej veci a v procese súdneho prieskumu veci bol viazaný rozsahom opravného prostriedku navrhovateľa a postupom a rozhodovaním odporcu, ktorý bol rozdielny ako v danom prípade. Odvolací súd v tejto súvislosti opätovne poznamenáva, že súd v procese súdneho prieskumu je viazaný konkrétnymi okolnosťami

případu posudzovanej veci a súdny prieskum môže vykonať výlučne v rozsahu námietok navrhovateľa uvedených v opravnom prostriedku, pričom je súčasne viazaný rozsahom predmetu postupu a rozhodnutia správneho orgánu a teda aj odôvodnením napadnutého rozhodnutia odporcu správneho orgánu ako individuálneho správneho aktu.

Senát odvolacieho súdu vychádzajúc zo skutkových zistení v danej veci dospel k záveru, že odporca správny orgán v danom prípade postupoval v súlade s Ústavou Slovenskej republiky ako aj v súlade so zákonom č. 327/2005 Z. z., vo veci si zadovážil dostatok skutkových podkladov relevantných pre vydanie rozhodnutia, v konaní postupoval v súčinnosti s navrhovateľom, v odôvodnení rozhodnutia skutkové zistenia náležite uviedol a vyhodnotil odkazom na príslušné ustanovenia uvedeného zákona a súčasne uviedol dôvody, na základe ktorých v danej veci rozhodol, z ktorých dôvodov rozhodnutie odporcu správneho orgánu je treba považovať za súladné so zákonom, a preto súd prvého stupňa rozhodol vo veci zákonne, keď rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom podľa § 250q ods. 2 O.s.p. potvrdil.

Pokiaľ sa týka výroku o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov, odôvodneného nesplnením dvoch podmienok stanovených kumulatívne v ust. § 138 O.s.p., odvolací súd považuje za správne vyhodnotenú tak nesplnenie podmienky preukázania, že pomery účastníka takéto oslobodenie odôvodňujú (vzhľadom na deklarované majetkové pomery, podrobne preskúmané a vyhodnocované aj v súvislosti s rozhodovaním vo veci samej) ako aj na správnosť záveru o svojvoľnosti alebo zrejme bezúspešnosti uplatňovania práva (vzhľadom na vedomosť o zrejmom nesplňaní základnej zákonnej podmienky pre uplatnenie nároku - príjem presahujúci 1,4 násobok životného minima a možnosť zabezpečiť si využívanie právnych služieb svojim majetkom).

O povinnosti navrhovateľa zaplatiť súdny poplatok za podaný opravný prostriedok súd rozhodol podľa § 2 ods. 4 veta druhá zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „ZSP“), podľa ktorého poplatníkom je tiež ten, kto podal opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu a v konaní nebol úspešný. Výška poplatku bola určená podľa položky č. 10 Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb..

Vzhľadom na vyššieuvedené a procesný neúspech navrhovateľa boli logicky správne aj výroky týkajúce sa nevzniknutia nároku na náhradu trov konania a povinnosti procesne neúspešného navrhovateľa zaplatiť súdny poplatok.

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. a § 219 ods. 1, 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Záverom Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že vydaním napadnutého rozhodnutia zo strany odporcu správneho orgánu, ktorým z dôvodu nesplnenia zákonných podmienok nebol navrhovateľovi priznaný nárok na právnu pomoc v zmysle zákona o poskytovaní právnej pomoci, právo navrhovateľa domáhať sa ochrany svojich práv pred príslušným súdom ostalo zachované.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250k ods. 1 O.s.p. a § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. tak, že v konaní neúspešnému navrhovateľovi nárok na ich náhradu nepriznal.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.mája 2011).

**Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.